

Departament Komunikacji Społecznej

ul. Słonimska 1

15-950 Białystok

tel.: 85 879 79 79

opinia@um.bialystok.pl

Dzieła sztuki podarowane Galerii im. Sleńdzińskich

Dodana: 26.02.2024 14:58

Kategorie: Kultura | Aktualności | Sztuka

Dziesięć rysunków i jeden obraz olejny autorstwa Tobiasza Habera, kopisty z białostockiego getta, otrzymała Galeria im. Sleńdzińskich w Białymstoku. To dar od Oliwera Adlera i jego siostry Ann – rodzeństwa ze Szwajcarii. Prace te do tej pory były w ich rodzinnej kolekcji.

Dziś (26 lutego) zostały zaprezentowane dzieła sztuki, o które wzbogaciła się kolekcja Galerii im. Sleńdzińskich. Są to prace Tobiasza Habera – ucznia paryskich szkół artystycznych oraz uczestnika wystaw paryskich, warszawskich i łódzkich.

– Ogromnie cieszy ten niezwykle dar, który jednocześnie wzbogaca zasoby galerii i przywraca historię miastu. Dzięki niemu zostały odkryte losy artysty, który w Białymstoku żył, tworzył i niestety zginął. Prace Tobiasza Habera wróciły niejako do domu – powiedział prezydent Tadeusz Truskolaski.

Artysta pochodził z rodziny tkacza z Konstantynowa. Po wybuchu wojny znalazł się w Białymstoku, a w 1943 r. zamknęły się za nim bramy getta, gdzie zginął.

W czasie pobytu w getcie Niemcy docenili jego talent malarski. Został jednym z około dwudziestu artystów zatrudnionych przy nieprawdopodobnym przedsięwzięciu – warsztatach Oskara Steffena. Tam na rozkaz okupantów malowano, a może raczej fałszowano, arcydzieła europejskiego malarstwa. Ta niezwykła „produkcja” trwała blisko dwa lata i trafiała na rynki antykwaryczne całej okupowanej Europy. Nie wiadomo, gdzie są dziś owoce niewolniczej pracy grupy artystów. Czy jako oryginały cieszą oko nieznanych kolekcjonerów? Czy może wywieziono je z Europy?

31 marca 2019 r. Elena Makarova – zaprzyjaźniona z Galerią im. Sleńdzińskich badaczka historii żydowskich artystów – otrzymała list od Ann Adler, w którym ta informowała, że porządkując to, co pozostało po mamie, w tym dzieła sztuki, natrafili z bratem na rysunki Tobiasza Habera. Historia tego listu i odkrytych przez Ann Adler dzieł sztuki zakończyła się podarowaniem rysunków i jednego obrazu Galerii im. Sleńdzińskich.

Zanim jednak to nastąpiło, Elena Makarova na zlecenie galerii opracowała treść publikacji „Kopiści. O zapomnianych artystach z getta białostockiego”. Książka została wydana w 2023 r. w ramach 80. rocznicy powstania w białostockim getcie.

Zainteresowania badawcze Makarovej sięgają poza granice Białegostoku. Przed powstaniem publikacji o kopistach Elena Makarova zajmowała się środowiskiem artystów żydowskich związanych z Berlinem i Paryżem. I to właśnie stąd wziął się jej kontakt do rodziny Adlerów.

Temat kopistów z getta, który poznała dzięki rozmowom z dyrektorką Galerii im. Sleńdzińskich Jolantą Szczygieł-Rogowską i historyczką sztuki Joanną Tomalską, szczególnie zaintrygował Makarową. Swoje zainteresowania skierowała całkowicie w stronę żydowskich artystów działających w białostockim getcie. Szukając informacji na temat poszczególnych sylwetek artystów natrafiła także na Tobiasza Habera.

Elena Makarova odwiedziła Adlerów w ich domu w Szwajcarii. Prace Tobiasza Habera zostały sfotografowane i udostępnione w książce „Kopiści”.

Będąc u Adlerów opowiedziała im historię malarzy z białostockiego getta. Oboje byli żywo zainteresowani tym tematem, jak i wydarzeniami związanymi z przygotowywaną przez Miasto Białystok 80. rocznicą. Oliver Adler postanowił podarować Miastu prace Tobiasza Habera i pokrył wszystkie koszty, związane z przewozem i darowizną.

Dzieła sztuki Tobiasza Habera są doskonałym początkiem białostockiej kolekcji sztuki żydowskiej.

Opracowanie: Magdalena Gajewska

Galeria

